

Andrey Tikhomirov

Fiset shqiptare

Migrimet Indo-Evropiane

Andrey Tikhomirov

**Fiset shqiptare. Migrimet
Indo-Evropiane**

«Издательские решения»

Tikhomirov A.

Fiset shqiptare. Migrimet Indo-Evropiane / A. Tikhomirov —
«Издательские решения»,

ISBN 978-5-44-980554-6

Libri tregon për lëvizjet e lashta të migracionit të fiseve të lashta shqiptare pasi ata
lanë shtëpinë e tyre stërgjyshore indo-evropiane — rajonin e stepave të Uraleve
Jugore — Detit të Zi.

ISBN 978-5-44-980554-6

© Tikhomirov A.
© Издательские решения

Содержание

Indo-Europianët	6
Конец ознакомительного фрагмента.	15

Fiset shqiptare Migrimet Indo-Evropiane

Andrey Tikhomirov

© Andrey Tikhomirov, 2020

ISBN 978-5-4498-0554-6

Created with Ridero smart publishing system

Indo-Europianët

Gjuhët indo-evropiane – një nga familjet më të mëdha të gjuhëve në botë, e cila përfshin këto grupe: Hitto-Luwian, ose Anatolian; Indo-ariane, ose indiane; Iran; armenian; Phrygian; greek; trak; shqiptar; ilire; Venetic; italic; romane; celtic; gjermane; BALT; sllave; Tocharian; et al. Paraqitur në të gjitha kontinentet e banuara të Tokës, numri i folësve tejkalon 2.5 miliardë Sipas pikëpamjeve të gjuhëtarëve modernë, ajo është pjesë e makro-familjes së gjuhëve nostratike, gjuhës indoevropiane, sipas hipotezës së shkencëtarit danez H. Pedersen, zhvilluar nga V.M. Illich-Svitych dhe S.A. Starostin, është përfshirë në makro-familjen e gjuhëve nostratike (nga gjuha latine noster – e jona), ndër të cilat ai është veçanërisht afër gjuhëve Kartveliane (Gjeorgjisht, Mingrelian, Chan, Svan), të cilat, ashtu si ai, kanë një ablaut (zanoret alternative në të njëjtën morfemë). Gjuhëtari danez X. Pedersen në një kohë parashtroi një hipotezë për lidhjen gjenetike të gjuhëve të disa familjeve më të mëdha, të cilat konsideroheshin të palidhura. Studimet shkencore kanë treguar vlefshmërinë e ndërthurjes indo-evropiane, semite, hemitike, urale, Altai dhe disa gjuhë në një makro-familje të madhe nostratike të gjuhëve. Kjo makrofamiljet është zhvilluar në Paleolitin e Epërm në territorin e Azisë Jug-Perëndimore dhe rajoneve ngjitur me të. Gjatë tërheqjes së glacimit të fundit të Wurm dhe ngrohjes së klimës në Mesolit, fiset nostratike u vendosën në të gjithë territorin e gjerë të Azisë dhe Evropës; ata shtynë mënjanë dhe asimiluan pjesërisht fiset që kishin jetuar atje më parë. Në këtë proces historik, fiset nostratike formuan një numër zonash të izoluara ku filloi formimi i familjeve me gjuhë të veçanta. Më i madhi prej tyre, bashkësia gjuhësore indo-evropiane filloi të formohet në territorin e Uraleve Jugore, dhe më pas në «Stephen e Madhe» – nga Altai në Detin e Zi.

Zonat indo-evropiane të Kentum (blu) dhe Satem (e kuqe). Zona fillestare e vlerësuar e satelitizimit tregohet me të kuqe të ndritshme. Ndarja Kentum-satem quhet isogloss në familjen në gjuhën indo-evropiane, që lidhet me evolucionin e tre rreshtave të bashkëtingëlloreve dorsale të rindërtuara për gjuhën Pra-Indo-Evropiane (PIE), * k-W (labio-velar), * k (velar), dhe * k; (Palatovegaryny). Shprehjet vijnë nga fjalët që do të thotë «njëqind» numerikë në gjuhët përfaqësuese të secilit grup (Latin centum dhe saten Avestan).

Studimet arkeologjike tregojnë se atdheu i indoevropianëve është rajoni i Uraleve Jugore, ku ata u formuan si një grup i vetëm gjuhësh. Gjuhët indo-evropiane janë formuar në lashtësi dhe vijnë nga një gjuhë e vetme pra-indo-evropiane, folësit e së cilës kanë jetuar rreth 5—6 mijë vjet më parë. Më 1903, Keshav Gangadhar Tilak (1856 – 1920 gg.) shkruajti një libër «Shtëpia e Arktikut në Vedas». Në të, ai argumentoi që Vedat mund të përbëheshin vetëm në Arktik, dhe oborret ariane (indo-evropiane) i sollën ato në jug pas fillimit të epokës së fundit të akullit. Në territorin e Uraleve të Jugut, formohen besime antike, të cilat u bënë baza e feve vijuese: Vedizmi dhe Mazdaizmi, i cili, nga ana tjetër, u zhvillua nga besimet primitive. Huamarrja nga njëra-tjetra dhe nga besimet e mëparshme, krijohen përfaqësime dhe ide të ndryshme, bazuar në kushtet specifike të ekzistencës njerëzore, besime të tilla si: Vedism – Brahmanism – Hinduism, në shekullin VI para Krishtit. Budizmi dhe Jainism lindin si një kundërshtim ndaj Brahmanism, i cili shenjtëroi sistemin e kastave, në Indi.

Zoroastrianism – Mithraism në Iran (fjala «Iran» shkon përsëri te fjala «Arian», dhe ajo, nga ana tjetër, te fjala «Arias» – «dash, aries», në latinisht «aries», «një kafshë e lashtë toteme e banorëve të Uraleve të Jugut Judaizmi – Krishterimi – Islami në Azinë e Vogël, Shintoizmi në Japoni, Taoizmi dhe Konfucianizmi në Kinë.

Ngrohja graduale shkaktoi shkrirjen e akullnajave, të cilat tërhiqeshin në veri, dhe toka filloi të zgjohej në jetë, u shfaqën shoots të rinj – bimë, ato u hëngrën me kënaqësi nga kafshët që migruan së bashku me shkrirjen e akullnajave. Gjuetarët primitivë që gjuanin për kafshë migruese ndiqnin kafshët. Kreshta e Uralit ishte qendra e akullnajave të Uraleve, akulli nga malet që rridhnin nga kreshta në ultësira gjatë ngrohjes, duke formuar dete dhe liqene, akullnajat e Maleve Ural lëshuan akullnaja në Oqeanin Arktik. Akullnajat antike u shprehën më qartë në veri të Maleve Ural: në Urale Polare dhe Subpolare. Në Holocene (15—10 mijë vjet më parë, epoka postglaciale), për shkak të ngrohjes së konsiderueshme të klimës, madhësia e akullnajës antike Pleistocene (Kuaternari i Poshtëm) u ul ndjeshëm. Në këtë kohë, shumica e akullnajave të Uraleve zhduken. Një ftohje e re në Urale në të ashtuquajturën periudhë nën-Atlantike (mesi i 1 mijëvjeçarit para Krishtit – 3—4 shekuj pas Krishtit) çoi në shfaqjen e akullnajave të reja që i paraprinë atyre moderne.

Indo-Evropianët e lashtë ndërtojnë fshatra të posaçëm të mbyllur. Indo-evropianët mësuan të minonin xehet e kënetës dhe të shkrinë hekurin prej tyre. Hekuri ishte metal i përballueshëm dhe i lirë për ta. Minierat e hekurit janë më të përhapura se bakri dhe bronzi, dhe për këtë arsye nuk është shfaqur monopoli mbi këtë metal: xehetet e tij në sasi të mëdha formohen nën ndikimin e mikroorganizmave në kënetat dhe trupat e tjerë të ujit në këmbë. Dhe zona e rivendosjes së Arianëve thjesht karakterizohet nga një bollëk liqenesh dhe ligatinash. Hekuri u minua me lehtësi, por shkrirja dhe përpunimi i tij kërkuan aftësi të caktuara, të cilat i dhanë shtysë zhvillimit të gjerë të farkëtarit dhe zanateve të tjera. Mjetet e hekurit zëvendësuan bronzin e butë dhe më në fund zëvendësuan gurin. Përmes përdorimit të drapërave të hekurit, plushave, kosave dhe akseve të domosdoshme për kryerjen e bujqësisë me djegie dhe djegie, bujqësia Aryan filloi të zhvillohej më intensivisht. Zgjidhjet filluan të formoheshin kudo, midis të cilave u vendos tregtia e gjallë me kalimin e kohës.

Kuptimi i përgjithshëm këtu ka shumë të ngjarë në vijim. Arianët e lashtë i përdornin këto toka kënetore për të marrë xehe, kur minerali ishte varfëruar, fshatrat digjen, digat u mbushën. Prandaj, fshatrat ekzistuan për rreth 100—200 vjet. Gjëja kryesore ishte mbajtja e sekretit të teknologjive (know-how) për prodhimin e produkteve të ndryshme metalike duke përdorur teknika metalurgjike, në mënyrë që fiset e tjera të mos dinin për të dhe të linin konkurrencën.

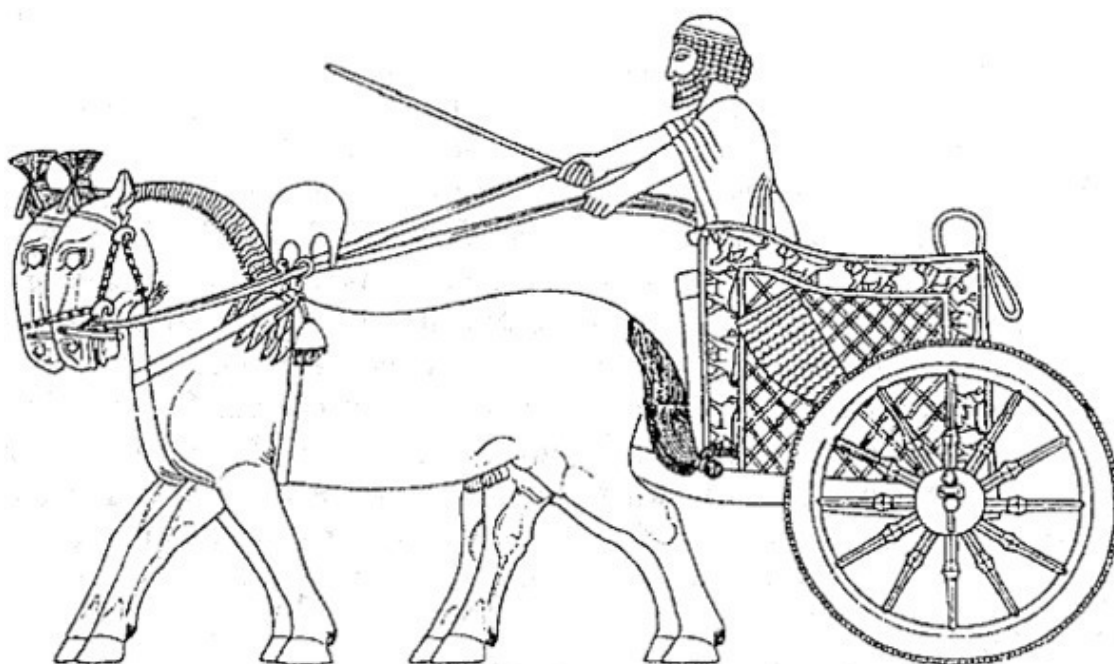
Sipas një hipoteze, Arianët e lashtë bënë një lëvizje gjigande nga stepat jugore të Uralit përmes Ukrainës jugore, Gadishullit Ballkanik deri në Mikenë, dhe më pas në Iran dhe Indi. Shtë e mundur që ishin ata që sollën në Mikenë dhe Azinë e Vogël kulturën e mbarështimit të kalit, të panjohur më parë atje, artin e bërjes dhe përdorimit të qerreve të luftës. Qerret më të vjetra të gjetura në botë nga kultura Arkaim (datë 2026 para Krishtit).

Qerret dhe imazhet e kuajve nga Arkaim (1, rindërtim), Persepolis (2 Iran), Egjipt (3), Sumer (4):

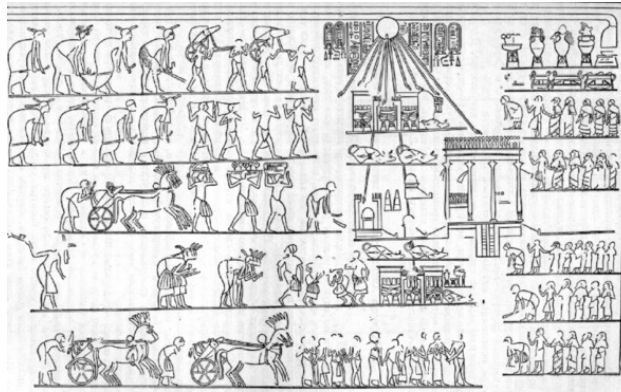
(1)

(2)

(3)

(4)

Rreth 4 mijë vjet më parë, fiset indo-evropiane, ose pastaj arianët, lanë atdheun e tyre në Rusinë moderne jugore. Disa prej tyre lëvizën në jug në tokat tani brenda kufijve të Iranit, dhe më tej në Indi. Të tjerët u shpërngulën në Anadoll (territori i Turqisë moderne).

Nga mijëvjeçari III para Krishtit e. deri në shekullin VII para Krishtit e. migrimi i madh i popujve nga Lindja e Mesme në Azinë Qendrore, India zhvillohet me valë. Në Urals jugore (rajonet Chelyabinsk dhe Orenburg, Bashkortostan, Kazakistani Veriore), ekziston një kulturë e famshme arkeologjike, duke përfshirë dhjetëra monumente të ngjashme antike, të emërtuara sipas vendbanimit më të famshëm – Arkaim (në Arkaim në rajonin e Chelyabinsk, 26 qytete dhe fshatra janë gjetur në kohën e tanishme në Chelyabinsk, rajone Orenburg, Bashkortostan dhe Kazakistani veriore). «Vendi i qyteteve» është vendosur në rajonin e Chelyabinsk, Rajonin Orenburg, Bashkortostan të Federatës Ruse dhe Kazakistanin verior. Vendbanimet janë të shpërndara në një sipërfaqe prej 350 km në diametër. Termi «Vend» përshkruan më së miri këtë vendndodhje të qyteteve. Përveç faktit se të gjitha qytetet e gjetura ishin ndërtuar në një territor kompakt në të njëjtën periudhë kohore, në të njëjtin stil arkitektonik dhe duke përdorur të njëjtat zgjidhje inxhinierike, materiale të ngjashme, pronat e tjera unifikuese janë gjithashtu të dukshme. Qytetet e kulturës Sintashta ishin të banuara nga njerëz të një etnosi (që i përkisnin Kaukazanëve) dhe zhvilluan veprimtari të ngjashme ekonomike. Moshë e monumenteve është më e reja prej tyre 3700 vjeç.

Arkaim përfaqësohet nga një rrotë gjigande me një diametër prej 180 metrash me dy qarqe mure të fuqishëm: të jashtëm dhe të brendshëm. Veçanërisht mbresëlënëse është muri i jashtëm prej pesë metrash i trashë, i bërë nga toka dhe ka një galeri të brendshme. Një mur i thellë u gërmua nga jashtë rreth murit. Shtresa e brendshme është e mbuluar me dysheme log, ndoshta përfaqëson një kanalizim stuhie. Nga muret drejt sheshit qendror ishin banesa. Këto shtëpi ishin mjaft të mëdha: deri

në 20 metra të gjatë dhe më shumë se 6 metra të gjerë, ku, sipas ekspertëve, mund të strehoheshin deri në 50 njerëz. Në secilën shtëpi kishte vatër, puse, gropa për ruajtjen e ushqimit, dhoma për familjet individuale. Dyshemeja ishte e mbuluar me një shtresë të ngurtë llaç gëlqereje. Në total, vendbanimi strehonte deri në dy e gjysëm njerëz. Banorët kishin shumë bagëti, sidomos kuaj – të hollë, me këmbë të hollë, të shpejtë, të shfrytëzuar në karrocet e luftës, këto «tanke» të lashta të stepave euroaziane. Një shkallë e lartë e përsosjes u arrit në prodhimin e produkteve të bronzit. Ata besohet se shpërndahen nga këtu në vende shumë të largëta. Shumica e studiuesve besojnë se këta janë arianët e lashtë, indo-arianët, domethënë popujt e grupit të gjuhëve iraniane.

Hapja e monumenteve të këtij lloji shkaktoi një diskutim se cilat ishin këto struktura. Disa studiues besojnë se kjo është një karvanerai – një kështjellë në të cilën karvanët me xehe bakri nga depozita e pasur Tash-Kazgan u strehuan natën. Argumentet tregojnë se ato janë rregulluar në dy zinxhirë të shtrirë nga veriu në jug në një distancë prej rreth 50 km larg njëra-tjetrës, domethënë një kalim ditor. Të tjerë pohojnë se këto janë qendra fetare në të cilat jetonin vazhdimisht disa qindra njerëz: priftërinj, artizanë dhe roje, ndërsa pjesa tjetër erdhi këtu për festa fetare nga një rreth rurale. Akoma të tjerë i quajnë tempujt fetarë të Arianëve të lashtë, të ngjashëm me ato të përshkruara në epikën e lashtë indiane «Avesta». Në shtresat më të lashta të Avesta – yashts, si dhe në himnet e Rigveda (Veda) – tokat e Uraleve të Jugut janë përmendur në të vërtetë.

Nga Uralet në Dnieper, u bë një vazhdim i 3 kulturave arkeologjike: gropa antike, katakombi dhe srubnaya. Emri i kulturës iu dha modeleve të varreve karakteristike për secilën prej tyre (një gropë tokësore, një gropë katakombi me një kamare anësore dhe një gropë tokësore me një shtëpi log prej druri). Kultura Yamnaya është kultura arkeologjike e epokës së vonë të bakrit – Epoka e bronzit të hershëm (3600—2300 para Krishtit). Ai pushtoi territorin nga Urali i Jugut në lindje deri në Dniester në perëndim, nga Ciscaucasia në jug në Vollga e Mesme në veri. Disa nga gjuhët indo-evropiane në Evropë u krijuan si rezultat i migrimit masiv të proto-folësve nga territori Evropian i Rosisë moderne. Në veçanti, si rezultat i një migrimi të tillë, gjasat u ngritën gjuhët baltike-sllave, gjermanike dhe romake. Ekspertët arritën në këtë përfundim duke analizuar gjenomet e 94 personave që jetuan 3—8 mijë vjet më parë në Evropë. Gjenetika ka zbuluar se, duke filluar nga 4.5 mijë vjet më parë, afro 75 përqind e njerëzve në Evropën Qendrore kishin paraardhës nga stepat e Rosisë. Këta përfaqësues të kulturës së qeramikës së vargjeve doli të ishin paraardhësit e njerëzve të një kulture tjetër – gropa, të cilët jetonin në territorin midis Dnieper dhe Volga. Kjo mund të nënkuptojë konfirmimin e hipotezës se kultura e qeramikës së telave u ngrit ose nën ndikimin e gropës, ose përfaqësuesit e saj u ndikuan fuqimisht nga ajo e mëparshme. Shkencëtarët gjithashtu vërejnë se njerëzit e kulturës së gropës mund të përhapnin në Evropë teknologjinë më të rëndësishme për atë kohë, në veçanti, lëvizjen me timon. Kjo, në veçanti, tregohet nga fakti se automjetet me rrota dhe kuajt shtëpiak u shfaqën në Evropë rreth 5—6 mijë vjet më parë. Të paktën gjysma e burrave me origjinë evropiane janë pasardhës të faraonëve egjiptianë, dhe veçanërisht të afërm të Tutankhamun. Biologët kanë realizuar studime interesante të analizave të ADN-së për kromozomin Y – kromozomin e seksit mashkull. Specialistët studiuuan të ashtuquajturat haplogrupe – tërësinë e sekuencave të caktuara të ADN-së, përfshirë të dy gjenet dhe hapësirën ndërgjinore, të cilat pothuajse gjithmonë ndodhin në kromozome së bashku. Bashkangjijtja e pazakontë e fragmenteve individuale të ADN-së me njëra-tjetrën shpjegohet me faktin se gjatë transferimit të materialit gjenetik nga prindërit tek pasardhësit, ajo pjesërisht shkundet, dhe si rezultat, blloqe të tëra të ADN-së së nënës dhe atësisë janë të përziera në kromozomet e fëmijëve. Duke analizuar këto haplogrupe dhe duke i krahasuar ata me njerëz të ndryshëm, shkencëtarët ishin në gjendje të gjykonin origjinën e «pronarit» të tyre. Haplogrupet e vendosura në kromozomin e gjinisë mashkullore janë veçanërisht interesante në këtë aspekt, pasi është i trashëguar «pa mëdyshje» – vetëm nga babai në djalë, si dhe ADN-ja mitokondriale (ADN-ja që përmbahet në organele speciale dhe transmetohet vetëm nga nëna tek vajza). Në përputhje me rrethanat, nëse dy persona në të njëjtin kromozom seksi kanë të njëjtin haplogrup, kjo do të thotë se ata janë të afërm. Me kalimin e kohës, mutacione të ndryshme mund të grumbullohen në ADN që

nuk ndikojnë ose nuk ndikojnë shumë në funksionimin e gjeneve (për shkak të padëmtueshmërisë së tyre, ato janë të trashëguara dhe nuk hiqen nga popullsia me zgjedhje), dhe, duke vlerësuar numrin e mutacioneve të tilla, studiuesit përcaktojnë se sa kohë është formuar kjo apo ajo haplogrup. Duke pasur në dorë këto të dhëna, specialistët mund të zbulojnë se nga kanë ardhur paraardhësit e popullsisë të ndryshme njerëzore dhe cilat ishin rrugët e tyre të migrimit. Shkenca që studion gjëra të tilla quhet genogjenografi. Autorët e një studimi të ri nga qendra e kërkimit për gjenealogji iGENEA në Zvicër sapo kryen analizën e haplogrupeve në ADN të izoluar nga mbetjet e faraonit Tutankhamun (i lindur si Tutankhaton), i cili sundoi nga rreth 1333 deri në 1323 para Krishtit (megjithëse në realitet ky faraon nuk e drejtoi vendin, pasi në kohën e pranimit në fron ai ishte dhjetë vjeç). Ai vdiq në moshën 19 vjeç. Nefertiti ishte nëna e tij ose njerka, dhe burri i saj Akhenaten (Amenhotep IV) ishte babai i tij, ishte gjatë shpërthimit të tij në vullkanin Santorin (Tyra) rreth vitit 1380 para Krishtit, dhe një seri tërmesh, i cili njihet nga libri biblik «Eksodi», Pas kësaj, Faraoni ndryshoi emrin e tij në Akhenaten «I këndshëm në Aton» – disku diellor).

Shkencëtarët ishin në gjendje të rivendosin pjesërisht sekuencën e kromozomit Tutankhamun Y dhe, në mënyrë të veçantë, të përcaktojnë se cilat haplogrupe janë të pranishëm në të. Njëri prej tyre doli të jetë R1b1a2 – dhe nëse për shumicën e lexuesve kjo kombinim i shkronjave dhe numrave nuk thotë asgjë, atëherë është i njohur mirë për specialistët. Më shumë se gjysma e burrave në Evropën Perëndimore e mbajnë këtë haplogrup në kromozomet e tyre Y, dhe në disa vende proporcioni i të afërmeve të faraonit është afër 70% (për shembull, në Francë ky haplogrup është i pranishëm në 60% të burrave, dhe në Spanjë – në 70%). Me sa duket, R1b1a2 u formua rreth 9.5 mijë vjet më parë në një popullsi të njerëzve që jetonin në brigjet e Detit të Zi. Rreth 9 mijë vjet më parë, transportuesit e këtij haplogrupi filluan të lëvizin ngadalë në veri-perëndim – ishin ata që sollën bujqësinë në Evropë. Për më tepër, në mesin e Egjiptianëve modernë, përqindja e transportuesve të haplogrupit R1b1a2 është më pak se një përqind. Autorët e një studimi të ri po shqyrtojnë disa hipoteza që shpjegojnë sesa të rralla në Egjipt R1b1a2 mund të hynte në kromozomet e Tutankhamun. Një mundësi sugjeron që haplogrupi «udhëtoi» në ADN-në e Hitejve – njerëzit indo-evropianë që jetuan në Azinë e Vogël në epokën e bronzit. Rreth 4400 para Krishtit, disa nga Hitejtë, në kromozomet Y të të cilëve ishin të pranishëm R1b1a2, shkuan në Evropë, dhe në periudhën midis 2500 dhe 2300 para Krishtit, Hitejtë migruan pjesërisht në Egjipt. Gjeneologjia e Tutankhamun mund të gjurmohet vetëm në një periudhë relativisht të shkurtër kohore, kështu që është e mundur që faraoni i ri mund të kishte rrënjët Hiteze, domethënë indoevropiane.

Në mijëvjeçarin e parë para Krishtit e. dhe në shekujt e parë të epokës sonë, fiset iranishtfolëse të Sarmatians dhe Scythians ishin të vendosur në hapësirat e Steppit të Madh. Sipas shkencëtarëve, këta ishin pasardhësit e kulturave Andronovo dhe Srubnaya. Stepat e Uraleve Jugore, ku kaluan kufiri i shpërndarjes së këtyre kulturave, kontaktet e ndërsjella midis tyre ishin një zonë e proceseve etnike aktive, si rezultat i së cilës u formua bota Sarmatiane. Shprehjet «Sarmatians» dhe «Savromats» të hershëm janë kolektivë, domethënë një grup i gjerë i fiseve të lidhura të nomadëve të hershëm. Në përshkrimet e autorëve antikë, gjejmë emrat e disa prej këtyre fiseve: Aors, Alans, Roxolans, Siraks, Yazamats, Yaksamates etj. Ndoshta monumentet e vetme të qëndrimit mijërvjeçar të Sarmatianëve janë gurë të shumtë, ndonjëherë duke arritur lartësinë 5—7 metra. Luginat Savromat dhe Sarmatian më së shpeshti janë të vendosura në grupe në vendet e larta, kodrinat, syzat, nga ku hapet një panoramë e gjerë e stepave të gjera.

Airyānem-Vaedzha («Hapësira Aryan») – shtëpia mitike stërgjyshore e iranianëve të lashtë, Arianët; sipas Videvdāt (Vendidad, libri i parë i Avesta, një përmbledhje librash të shenjta të fesë së lashtë iraniane, një lloj vazhdimi iranian i Vedave), fillon me një listë të 16 «lokaliteteve dhe rajoneve» më të mira «të krijuara nga Ahura Mazda për njerëzimin (Material nga Wikipedia – enciklopedia falas). Ky vend përshkruhet si rrafshinë e pafund përmes së cilës rrjedh lumi i bukur Daitya (Vahvi-Datiya). Si katastrofa të dërguara në vend nga Ahura Mazda, u quajt «gjarpri i kuq» dhe një dimër dhjetë muajsh. Kushtet e vështira klimatike të «vendit më të mirë» shkaktojnë debate

midis shkencëtarëve – për shembull, Helmut Gumbach shpjegon këtë mospërputhje me humbjen e vijës që është e pranishme në tekstin Pahlavi të Avesta: «dhe pastaj: shtatë muaj verë dhe pesë muaj dimër», e cila është plotësisht në përputhje me normat klimatike dhe gjeografike të Jugut Urals. Mjaft shpesh përmendet edhe në pasazhe të tjera të Avesta-s si atdheu legjendar i Zarathushtra-s dhe si qendra e botës. Sa për mbretërinë e kafshëve, zvarranikët – dëborë zvarritës gjenden ende në Urale Jugore.

Autorët antikë para Krishtit quhen Urals – Lycos, (që në greqisht do të thotë «ujk»), Ptolemeu – Shekulli II. BC – Daiks, Zemarha – 568 – Daikh, Ibn Fadlan – 921—922. – Jaih, al-Idrisi – 1154 – Ruza, Annals Russian – 1229 – Yaik, Willem Rubruk – 1253 – Yagak, N. and M. Polo – 1265 – Yagat, Ibn Battuta – 1333 Ulusu, Harta e Muscovy S. Herberstein 1549 – Yaik, K.Kh. Jalairi – 1592 – Yaik, «Libri për vizatimin e madh» – 1627 – Yaik, burime ruse – XVII—XVIII – lumi Zapolnaya, Dekret i Katerinës II për riemërimin e lumit – 1775 – Ural. Emri Yaik dhe Daiks, Daikh, Yagak dhe të tjerë në përputhje me të janë gjetur për rreth 2 mijë vjet. Shtë e lehtë të vihet re që emri i lumit Daitya është shumë i ngjashëm me sa më sipër! Ndoshta emri i lumit daton nga iranishtja-sllavishtja dhe do të thotë «dhënie». Arias (Arianët) – emri i popujve që u përkasin indo-evropianëve (kryesisht indo-iranianë). Gara ariane – një term i përdorur në konceptet raciste për t'iu referuar llojit racor «më të lartë» – biondë arias, themeluesit e civilizimeve të mëdha. Etnonimi Aryan shumë mijëvjeçarë më parë do të thoshte «lërmues», dhe më pas u bë emri i njerëzve në pushtet në Indinë e lashtë. Shtë e mundur që ekziston një lidhje midis fjalës «Arianë» dhe fjalës së përbashkët në rrënjë të saj për të gjithë sllavët balltikë, që do të thotë këtë koncept fillestar.

Fjala latine aries do të thotë dash, ngrihet. Pranë saj dhe homologut Grek. Bazuar në mitologjinë e himneve Vedike të përbërë nga Arianët, mund të konkludohet se «atdheu origjinal i fisit të tyre stërgjyshor ishte një vend i butë, i ngjashëm në klimë me Rusinë qendrore, një vend i huaj për tropikët dhe ngricat e tokës më të afërt me polin ...». Arianët u afruan ngushtë ose madje përbënin një komunitet të lidhur ngushtë me fiset sllave Proto-Baltike. Një nga konfirmimet kryesore shkencore të këtij fakti është ngjashmëria mahnitëse e sanskrite e arianëve Vedik me gjuhët sllave, veçanërisht ato sllave lindore – për sa i përket bazës kryesore leksikore, strukturës gramatikore, rolit të formantëve dhe shumë veçorive të tjera.

Gjetur në vitin 1993 në Altai, mamaja e «Princeshës së Ukok», siç kanë zbuluar shkencëtarët, gjithashtu i përket Kaukazianëve. Besohet se kjo është një nga zbulimet më të rëndësishme arkeologjike të fundit të shekullit XX. Sipas besimeve të popullsisë indigjene të Altait, ajo ruajti të ashtuquajturën fyt të tokës – hyrjen në mbretërinë nëntokësore. Sa për kombësinë e «Princeshës së Ukok», mosmarrëveshjet janë ende në vazhdim. Analiza e ADN-së tregoi se vajza i përkiste racës Kaukaziane, antropologët gjithashtu pohojnë se «Princesha e Ukok» «kishte tipare Kaukaziane të Jugut, dhe rrobat e saj janë me origjinë indoevropiane, jo turke». Siç vijon nga të dhënat e hulumtimit ndërdisiplinor, «princesha» vdiq në moshën rreth 25 vjet, ajo i përkiste shtresave të mesme të shoqërisë Pazyryk dhe jetoi rreth 2.5 mijë vjet më parë. E cila dëshmon shpërnguljen e popujve indoevropianë jo vetëm në perëndim (Evropë) dhe në jug (Hindustan), por edhe në lindje. Dihet se një grup i madh i fiseve Kaukaziane «di» jetuan në Kinën moderne perëndimore deri në shekullin e 5-të, dhe më pas u asimiluan me kinezët. Në Siberinë Jugore në mijëvjeçarin e 1 para Krishtit. dhe unë mijëvjeçari para Krishtit njerëzit Kaukazoidë të Dinlinas bredhin, pastaj të përzier me Kirgizin, këta janë të ashtuquajtur Kirgiz Yenisei.

Lojë me birila (përkatësisht): Arkaim, Evropë, kulturë gropa.

Në Avesta, perëndia Ahura Mazda (një prift jashtëzakonisht i dijsëm) këshillon mbretin legjendar të papërljer të arianëve të lashtë (indo-evropianët) Yime të krijojë një gardh gjigant – Varu, dhe atje, për këtë gardh vendosi «farën e të gjithë meshkujve dhe femrave që janë më të mëdhenjtë në këtë tokë, dhe farën e të gjitha gjinive bagëtinë dhe farën e të gjitha bimëve. Dhe për të bërë gjithçka në çifte, ndërsa njerëzit janë në Var ... " Vara legjendare përbëhej nga 3 qarqe, të mbyllura njëra në tjetrën. Nga ekstreme 9 pasazhe janë kryer, nga mesi – 6, nga e brendshme – 3. Dhe në këtë territor të rrethuar nga erërat e liga, Yima ndërtoi 18 rrugë, dhe krijoi një dritare mbi majë – diçka si një oxhak për tym. Mbrojtësi i falsifikimit në panteonin pagan ishte perëndia e farkëtarit Svarog (Sanskrit. «Svarga» – parajsë). Imazhi i Svarog është afër Hephaestus Grek dhe Prometheus. Dielli – Po-Zoti – në mitologjinë sllave u mendua si biri i Svarog. Në kalendarin popullor të krishterë, Svarog u shndërrua në shenjtorë Kozma dhe Demyan – mbrojtës të farkëtarit dhe martesës. Vetë prania e perëndive – patronët e falsifikimit – tregon lashtësinë e origjinës së saj. Me fjalën «Svarog», fjala «Swastika» (Skt.) Është idiomatikisht e ngjashme – një kryq me skaj të përkulur në kënde të drejta, një nga motivet më të vjetra zbukurose që gjenden midis popujve të Indisë, Kinës, Japonisë, ku edhe shenja swastika kishte domethënie fetare. Krahasoni gjithashtu fjalët sllave «gatuaj», «saldim». Në stepat e Urals-Altai, falsifikimi tashmë ka arritur një zhvillim domethënës midis fiseve Scythian të Rajonit të Detit të Zi të Veriut (shekuj 7—4 p.e.s.), si dhe midis Sarmatianëve dhe Sllavëve të njohur në shekujt 4 – 6. nën emrin e milingonave. Në shekujt 10—11. produktet e hekurit dhe çelikut në Rusi ishin të përhapura dhe kishin aplikime të ndryshme. Metalurgjikët antikë zakonisht përqendroheshin në duar si shkrirjen e hekurit nga xeherori, ashtuquajturin «gatim» të hekurit, dhe prodhimin e produkteve të ndryshme të hekurit, si dhe falsifikimin e bakrit, kallajit, argjendit dhe arit, veçanërisht në bizhuteri. Përdorej një vatër, ku trupat e xeheve të kënetës nga lart dhe poshtë ishin të mbuluara me thëngjill, i cili ndizej dhe nxehej në temperaturën e dëshiruar. Hekuri i shkrirë rrjedh në fundin e vatër dhe formoi një masë viskoze (kritikat). Farkëtarja e merrte me pincë dhe më

pas, duke e farkëtuar atë me një çekiç mbi anije, i dha produktit formën e dëshiruar, trokiti skorje nga sipërfaqja dhe uli porozitetin e metalit. Zhvillimi i hekurit çoi në një hap të rëndësishëm në zhvillim. Për më tepër, depozitat e kallajit dhe bakrit, dhe lidhja e tyre prej bronzi, në habitatin e indo-evropianëve të lashtë praktikisht mungonin, ato importoheshin nga territoret e tjera. Minierat e hekurit ishin më të përhapura se bakri dhe kallaji, xehet e hekurit u formuan në sasi të mëdha nën ndikimin e mikroorganizmave në kënetat dhe trupat ujorë të ndenjtur. Dhe zona e shpërndarjes së indoevropianëve të lashtë karakterizohej saktësisht nga një bollëk liqene dhe ligatinash. Për dallim nga bakri dhe kallaji, në kohët e lashta hekuri ishte minuar kudo nga minerali i hekurit kafe, liqeni, kënetat dhe xehetari të tjerë. Një parakusht për përdorimin e gjerë të metalurgjisë së hekurit ishte përdorimi i një procesi të djathit të papërpunuar, në të cilin zvogëlimi i hekurit nga xehet u arrit në një temperaturë prej 900 gradë, ndërsa hekuri u shkrinë vetëm në një temperaturë prej 1530 gradë, për të prodhuar hekurin me një metodë të hekurit të papërpunuar, xeherori u shtyp, u kalcinua mbi një zjarr të hapur, dhe më pas në gropa ose përqendrime të vogla balte, ku u vendosën qymyr druri dhe u çel në ajër nga zhurma, u rikthye hekuri. Një ulërimë e formuar në fund të furrës (krahaso Krishna nga Sanskrite, lit. – «e errët, e zezë», një nga perënditë e nderuar në hinduizëm). – një gungë hekuri poroz, pastë dhe shumë të kontaminuar, i cili më pas duhej t'i nënshtrohej një falsifikimi të përsëritur të nxehtë. Bërtitja e hekurit ishte e dukshme për butësinë e saj, por tashmë në kohët e lashta u zbulua një metodë për marrjen e metaleve më të fortë duke forcuar produktet e hekurit ose duke i çimentuar ato, domethënë duke u kalcinuar në qymyr kockor për qëllime të karbonizimit.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.